

ધોરણ : 10 ગુજરાતી

પાઠ : 16

ગતિભંગ

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન : 1 નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ખરા (✓) ની નિશાની કરો.

(1) 'આપણી બબલીની જ પગલી જાણે !' આ વાક્ય કોણ બોલે છે ?

(ક) સ્ટેશન માસ્ટર

(ખ) ડુંગર

(ગ) ડુંગરની પત્ની

(ઘ) પતિ

(2) ડુંગર અને તેની વહુ કયા સ્ટેશને ગાડી પકડવા માગતાં હતાં ?

(ક) રાજપુર

(ખ) વરતેજ

(ગ) ધોરાજી

(ઘ) ગાંધીધામ

પ્રશ્ન : 2 નીચેના પ્રશ્નોનોનાં એક વાક્યમાં ઉત્તર આપો.

(1) ધૂળમાં પગલી જોઈને ડુંગરની પત્નીને કોણ યાદ આવ્યું ?

➤ ધૂળમાં પગલી જોઈને ડુંગરની પત્નીને મૃત બાળક યાદ આવ્યું.

(2) ડુંગરે પોતાની નજર ક્યાં સ્થિર કરી ?

➤ ડુંગરે પોતાની નજર ગગનના માર્ગ તરફ સ્થિર કરી.

પ્રશ્ન : ૩ નીચેના પ્રશ્નનો બે-ત્રણ વાક્યોમાં ઉત્તર આપો.

(1) ડુંગરની પત્ની અચાનક અટકીને ઊભી રહી ગઈ, કારણ કે..

- ડુંગરની પત્ની અચાનક અટકીને ઊભી રહી ગઈ, કારણ કે તેણે જમીન પર એક ઘાટીલી પગલીની છાપ જોઈ. એ છાપ જાણે તેની મૃત બબલીની પગલીની જ હોય તેવી હતી. મૃત સંતાનની સ્મૃતિથી હાલી ઊઠેલી તે અટકી ગઈ.

(2) “લ્યો હેંડો, હવે પગ ઉપાડો ઝટ, ગાડી ચૂકી જઈશું.” તેમ ડુંગરની પત્નીએ શા માટે કહ્યું ?

➤ ડુંગરની પત્ની મૃત પુત્રીના વિચારોમાં ખોવાઈ જતાં એની ચાલવાની ગતિ ધીમી પડી ગઈ. ગાડી ચૂકી જવાશે એની ચિંતા ડુંગરને હતી. ડુંગરની પત્ની જાણે ડુંગરના મનને કળી ગઈ અને પોતે સહસા બોલી ઊઠી : ‘લ્યો હેંડો, હવે પગ ઉપાડો ઝટ, ગાડી ચૂકી જઈશું.’ પોતાની જેમ પતિ અસાવધ ન થઈ જાય, એ માટે ડુંગરની પત્ની ડુંગરને આ વાક્ય દ્વારા ઝડપ કરવા કહે છે.

પ્રશ્ન : 4 નીચેના પ્રશ્નનો સાત-આઠ લીટીમાં જવાબ આપો.

(1) પુત્રી ખોયાની માતા-પિતાની વેદના ‘ગતિભંગ’ પાઠના આધારે તમારા શબ્દોમાં વ્યક્ત કરો.

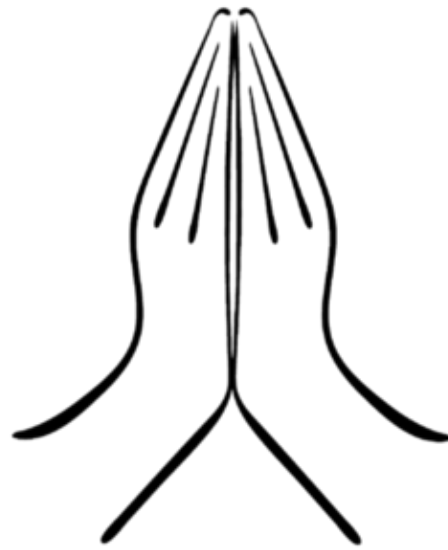
રાજપુર સ્ટેશને ગાડી પકડવા ડુંગર અને તેની પત્ની ઊભા માર્ગે ઝડપભેર જઈ રહ્યાં હતાં. ત્યાં અચાનક એ માર્ગે ડુંગરની પત્નીની ચાલવાની ગતિ થંભી ગઈ.

તેનામાં આગળ ચાલવાની શક્તિ નહોતી. એ માર્ગે તે તેની મૃત
બબલીની પગલીની છાપને વારંવાર શોધતી રહી. અંતે માતાને
આંગળાંની બોર જેવી પોતાની બાળકીની પગલીની છાપ
દેખાઈ અને તેને મૃત બબલી યાદ આવી ગઈ. ખેતરે જતાં
અને આવતાં આગળ ને આગળ દોડી જતી બબલીની
પગલીઓ તેના હૈયામાં વસી ગઈ હતી. આથી તે એક ડગલું પણ

ચાલી શકતી નહોતી. આ જોઈને ડુંગર પહેલાં તો ગુસ્સે થાય છે,
કેમ કે તેને થાય છે કે આમ ગતિ ધીમી પડી જશે તો ગાડી ચૂકી
જવાશે. ‘ગાંડી, એવાં પગલાં તો ઘણાંપ હોય.’ એમ કહીને ડુંગર
તેની પત્ની પ્રત્યે સહાનુભૂતિ દર્શાવે છે અને તેને આગળ ચાલવા
કહે છે, પણ તેય પોતાની મૃત બાળકીની યાદમાં ઝૂરતી
પત્નીને વધુ કંઈ કરી શક્યો નહીં તેણે પોતાની નજર આકાશના

કોઈ માર્ગ તરફ વાળી લીધી. પતિ-પત્ની બંને સ્થિર થઈ જાય છે.
છેવટે પતિને જોઈ સાવધ બનેલી પત્નીએ કહ્યું : “લ્યો હેંડો, હવે
પગ ઉપાડો ઝટ, ગાડી ચૂકી જઈશું.” આ શબ્દોમાં લેખકે વેગથી
ચાલ્યા જતાં પાત્રોની મનોવેદનાને અતિશય સંયમથી
વ્યક્ત કરી છે.

Thanks

For watching